

יד מהרש"א
מסכת כתובות
פרק נערה שנתפתתה
חלק ד'
דף נא. - דף נד.

August 21, 2011

© Yechezkel Folger 2011

Table of Contents

דף נא.....	3
סוגיא דפחת כתובה חלק א' תד"ה מני ר' מאיר (הראשון).....	3
תוספות סוגיא דפחת כתובה חלק ב' ד"ה מני ר' מאיר (הראשון) חלק ב'.....	9
סוגיא דפחת כתובה חלק ג' תד"ה מני ר' מאיר (השני).....	15
דף נא:.....	17
גמרא איבעית אימא ר' מאיר.....	17
תוספות ד"ה אסורה לבעלה.....	19
דף נב.....	20
גמרא מאי לאו במדיר ורש"י ד"ה הכא במאי עסקינן ותד"ה כגון שנדרה היא.....	20
תוספות ד"ה ממזרת ובא"ד אבל רבא מפרש ובא"ד וכל הנשים.....	33
תוספות ד"ה כגון שנדרה.....	35
תוספות ד"ה והיו מבקשין ממנה עד עשרה בדמים.....	36
תוספות ד"ה רצה אינו פודה ובא"ד לרבנן נמי וד"ה אין בפודין בדף נב:.....	38
דף נב:.....	45
תוספות ד"ה אין פודין.....	45
תוספות ד"ה תטרוף ממשעבדי.....	46
דף נג.....	48
גמרא האי נמי תקנתא דרבנן.....	48
תוספות ד"ה ותיבעי לך.....	49
תוספות ד"ה שאין אני.....	52
דף נג:.....	54
תוספות ד"ה אלמנה.....	54
דף נד.....	56
תוספות ד"ה לית הלכתא.....	56

דף נא.

סוגיא דפחת כתובה חלק א' תד"ה מני ר' מאיר (הראשון)

לשון מהרש"א

דף נא עמוד א] בד"ה מני ר' מ' כו' ופי' ריב"ן דבכ"מ דאית לה כו' אבל אם היה תנאו קיים כו' עכ"ל ולפירושו לשון אפילו בתנאי דקאמר יש לפרש לגבי כותבת לו התקבלתי דלא מצי מחלה לר"מ ולא סמכה דעתה טפי למימר דאית לה כיון דכתבה לו מיהו מההיא דהחובל שכתבו התוס' מוכח דלכ"ע יכולה למחול על ידי התקבלתי ולא הוה בעילת זנות לר"מ לפירוש ריב"ן ויש ליישב דקאמר אפילו בתנאה לגבי הך מלתא דקתני במתני' דכתב לה שדה שוה מנה כו' ודו"ק:

בא"ד ודייק מדלא קתני כל בתולה כו' עכ"ל לפריב"ן ניחא דדוקא בדאית לה ולא סמכה דעתה אבל לפי' זה מי יאמר לן דלא מיבעיא קאמר ואפילו באית לה אימא דדוקא בלית לה קאמר ומשום שלא תהא קלה בעיניו להוציאה וקאמר דדייק כו' וק"ל:

בא"ד וקשה לר"י כו' דכל הפוחת דמשמע דאפילו באותו ענין שיש לה היינו בסוף ביאה כו' עכ"ל מה שמקשים בכאן דא"כ במאי פליגי דהא בסוף ביאה כ"ע מודו דאינה יכולה למחול כדאמרינן בפרק אף על פי י"ל דפליגי בתנאה בעלמא בלא כותבת התקבלתי לר"מ תנאו קיים ולרבי יהודה תנאו בטל ודוקא בכותבת לו התקבלתי סבר ר"י תנאו קיים דבהכי פליגי לקמן בפרק אף על פי ר' יהודה ורבי יוסי בברייתא ועוד יש לומר דפליגי בבעילת זנות דלרבי מאיר בין אית לה ובין לית לה הוה בעילת זנות ולר' יהודה אפילו בלית לה כגון בהתקבלתי רצה כותב כו' ולא הוי בעילת זנות וכן נראה דצ"ל לפי האמת דתנאו בטל לר"מ ובפרק אף על פי אמרינן לר' יהודה נמי תנאו בטל דלא פליגי ר"מ ור"י במתני' אלא בבעילת זנות ודו"ק:

1) פרק אף על פי in דף נה: at משנה

a) ר' יהודה

i) אם רצה כותב לבתולה שטר של מאתים והיא כותבת התקבלתי ממך מנה

ii) This works as מחילה by the אשה even though actually she wasn't the מנה

b) ר' מאיר

i) כל הפוחת לבתולה ממאתים ... הרי זו בעילת זנות

2) there גמרא

a) שאלה

i) Why does ר' מאיר say כל הפוחת

ii) When he could have said more simply that if a בתולה doesn't have מאתים there is a בעילת זנות

b) תשובה

i) הקדמה

- המתנה על מה שכתוב בתורה תנאו בטל ר' מאיר (1)
- (2) So that if בעל was מתנה not to pay מאתים the תנאי is בטל and "אית לה" in the sense that he's still חייב to pay מאתים
- ii) ר' מאיר uses the words "כל הפוחת" to teach that
- (1) Although
- (a) the פוחת is by way of a תנאי that's בטל and לה אית
- (2) Still
- (a) בעילתו בעילת זנות because
- (i) the תנאי makes the אשה uncertain whether בעל is חייב to pay מאתים
- (ii) in other words – she's not דעתה דעתה that לה אית
- 3) ריב"ן of שיטה – here תוספות
- a) שאלה
- i) What would be the דין for ר' מאיר if for some reason תנאו קיים so that in fact "לית לה"
- b) תשובה
- i) If לית לה his בעילה isn't a זנות בעילת
- 4) מהרש"א
- a) שאלה
- i) Why does the גמרא say use the word אפילו when it says for ר' מאיר that
- (1) because לא סמכא דעתה
- (2) "כל הפוחת אפילו בתנאי בעילתו בעילת זנות"
- b) תשובה
- i) Because there's another case where
- (1) The אשה is even more than סמכא דעתה
- (2) And it's more of a פשיטות that זנות בעילתו בעילת
- c) שאלה
- i) What is this other case
- d) תשובה
- i) "כותבת התקבלתי" Where
- (1) meaning the תנאי is by way of a מחילה for which she writes התקבלתי in a written שובר
- (2) and here she certainly isn't סמכא דעתה on the כתובה even though in fact אית לה
- e) קשיא

- i) פרק החובל says later that it's משמע from a גמרא in פי אף על פי and from פרק אף על פי that
 - (1) לית לה ר' מאיר says that if התקבלתי in fact כתבה
 - (2) ר' מאיר according to בעילת זנות there ought to be no ריב"ן
- f) תירוץ
 - i) You're right
 - ii) The case where the אשה is דעתא at all and אית לה לא סמכא דעתא
 - (1) is where there was no תנאי at all
 - (2) and instead
 - (a) "כתב לה שדה שוה מנה תחת מאתים"
 - (b) אית לה says our משנה for which
- 5) המשך תוספות
 - a) ריב"ן of שיטה by ר"י קשיא
 - i) It's משמע from פרק החובל that
 - (1) Based on a תקנה that שלא תהא קלה בעיניו להוציאה
 - (2) לית לה where also בעילתו בעילת זנות ר' מאיר says
 - b) Note that
 - i) Because of this קשיא
 - ii) ר"י holds that ר' מאיר in fact says בעילתו בעילת זנות both where אית לה and where לית לה
 - c) Note also that
 - i) for ר"י the "אפילו" that the גמרא uses for ר' מאיר is understood more easily
 - ii) namely
 - (1) לית לה where ר' מאיר for בעילת זנות that there's לא מיבעיא
 - (a) And we're חושש שלא תהא קלה בעיניו להוציאה
 - (2) there's even בעילת זנות
 - (a) Where she agreed not to take a כתובה with a תנאי and the תנאי is בטל and אית לה
 - (b) Because she's not סמכא דעתא that אית לה
 - d) בא"ד ודייק לה at מהרש"א as explained by קשיא
 - i) How does the גמרא itself know that ר' מאיר in the משנה holds that there's בעילת זנות אית לה even where
 - ii) Maybe ר' מאיר holds that there's בעילת זנות only where לית לה
 - e) תירוץ

- i) If ר' מאיר were to hold that there's only where לעילת זנות
 - (1) Instead of saying כל הפוחת in the משנה
 - (2) ר' מאיר would have said simply that if a בחולה doesn't have מאתים there is בעילת זנות
- 6) First תוספות of קשיא to the הקדמה
 - a) The גמרא in פי is מחלק פרק אף על פי
 - i) between
 - (1) תחלת ביאה meaning בתחלה
 - (2) And סוף ביאה meaning בסוף
 - ii) And between
 - (1) התקבלתי אשה where the תנאי בעלמא
 - (2) And where the אשה wrote התקבלתי
 - b) And says further that
 - i) First
 - (1) It's more מסתבר that תנאו בטל at סוף ביאה because the אשה was "כבר זכתה"
 - (2) And it's more מסתבר that תנאו קיים at תחלת ביאה because the אשה wasn't "כבר זכתה"
 - ii) And second
 - (1) It's more מסתבר that תנאו בטל
 - (a) where the אשה wrote תנאי בעלמא
 - (b) than where the אשה wrote התקבלתי
 - c) The precise meanings of תחלת ביאה and סוף ביאה and כבר זכתה aren't relevant here
- 7) Second תוספות of קשיא to the הקדמה
 - i) פרק אף על פי in ברייתא
 - ii) ר' מאיר
 - (1) כל הפוחת לבתולה ... הרי זו בעילת זנות
 - iii) ר' יהודה
 - (1) רצה כותב התקבלתי
 - b) גמרא there
 - i) Here are the שיטות of ר' מאיר and ר' יהודה and also of ר' יוסי

טבלא א' – גמרא בפרק אף על פי			
בכתבה התקבלתי	בסוף בתנאי בעלמא	בתחלה בתנאי בעלמא	
	תנאו בטל ואית לה	תנאו קיים ולית לה	ר' יוסי
	תנאו קיים ולית לה	תנאו קיים ולית לה	ר' יהודה
	תנאו בטל ואית לה	תנאו בטל ואית לה	ר' מאיר

8) תוספות

a) ר"י by קשיא

- i) "כל הפוחת ... תנאו בטל" ר' מאיר says only
- ii) Why does the גמרא decide that ר' מאיר says תנאו בטל and אית לה even at תחלת ביאה
- iii) Maybe as in 'ב' טבלא
 - (1) it's only for סוף ביאה that ר' מאיר says תנאו בטל and אית לה because the אשה was already זוכה and בעל wants to be "פוחת" from what she already has
 - (2) But תנאו קיים and לית לה at תחלת ביאה where the אשה wasn't yet זוכה and בעל isn't פוחת from what she already has

טבלא ב' – קושיית תוספות			
בכתבה התקבלתי	בסוף בתנאי בעלמא בדלא כתבה תקבלתי	בתחלה בתנאי בעלמא בדלא כתבה התקבלתי	
	תנאו בטל ואית לה	תנאו קיים ולית לה	ר' יוסי
	תנאו קיים ולית לה	תנאו קיים ולית לה	ר' יהודה
	תנאו בטל ושכבר זכתה ואית לה	תנאו קיים ולית לה	ר' מאיר

9) בא"ד וקשה לר"י at מהרש"א

a) ר"י on the קשיא of קשיא

- i) If so what would be the מחלוקת of ר' מאיר and ר' יהודה
- ii) Since even ר' יהודה is מודה that at סוף ביאה the תנאי is בטל unless כתבה התקבלתי

b) First תירוץ

- i) The מחלוקת would be as in this table:

טבלא ג' – תירוץ א' של מהרש"א לקושייתו על קושיית תוספות			
בכתבה התקבלתי	בסוף בתנאי בעלמא בדלא כתבה תקבלתי	בתחלה בתנאי בעלמא בדלא כתבה התקבלתי	
	תנאו בטל ושכבר זכתה ואית לה	תנאו קיים ולית לה	ר' יוסי
	תנאו קיים ולית לה	תנאו בטל ואית לה	ר' יהודה
	תנאו בטל ושכבר זכתה ואית לה	תנאו קיים ולית לה	ר' מאיר

- ii) קשיא

תנאו קיים ר' יהודה for ברייתא (1) But a

תירוץ (iii)

כתבה התקבלתי where only applies That (1)

c) Second תירוץ

בתחלה תנאו קיים ולית לה ר' יהודה and ר' מאיר i)

they're מחולק only on whether בעילתו זנות is ii)

אית לה where even בעילתו בעילת זנות ר' מאיר (1)

לית לה where even רצה כתב ר' יהודה (2)

טבלא ד' – תירוץ ב' של מהרש"א לקושייתו על קושיית תוספות			
בכתבה התקבלתי	בסוף בתנאי בעלמא בדלא כתבה תקבלתי	בתחלה בתנאי בעלמא בדלא כתבה התקבלתי	
	תנאו בטל שכבר זכתה ואית לה	תנאו קיים ולית לה	ר' יוסי
תנאו קיים ולית לה ואם רוצה כתב	תנאו בטל שכבר זכתה ואית לה ואם רוצה כתב	תנאו קיים ולית לה ואם רוצה כתב	ר' יהודה
	תנאו בטל שכבר זכתה ואית לה ובעילתו בעילת זנות	תנאו קיים ולית לה ובעילתו בעילת זנות	ר' מאיר

d) Note that

i) The מסקנא in פי פרק אף על פי is that

ר' יהודה and ר' מאיר both for תחלת ביאה at תנאו בטל (1)

בעילתו בעילת זנות מחולק only on whether they're (2) And it must be that

טבלא ה' – מסקנא דגמרא בפרק אף על פי			
בכתבה התקבלתי	בסוף בתנאי בעלמא בדלא כתבה תקבלתי	בתחלה בתנאי בעלמא בדלא כתבה התקבלתי	
	תנאו בטל שכבר זכתה ואית לה	תנאו קיים ולית לה	ר' יוסי
תנאו קיים ולית לה ואם רוצה כתב	תנאו בטל שכבר זכתה ואית לה ואם רוצה כתב	תנאו בטל ואית לה ואם רוצה כתב	ר' יהודה
	תנאו בטל שכבר זכתה ואית לה ובעילתו בעילת זנות	תנאו בטל ואית לה ובעילתו בעילת זנות	ר' מאיר

תוספות סוגיא דפחת כתובה חלק ב' ד"ה מני ר' מאיר (הראשון) חלק ב'

לשון מהרש"א

בא"ד וי"ל דהתם מיירי לפי המסקנא כו' וא"ת ומנלן דלר"מ אפילו בכתבה ליה התקבלתי כו' עכ"ל לכאורה קשה לדבריהם דלפי תירוצם שכתבו דהתם לפי המסקנא דשמעתין דר' יהודה איירי דוקא בכתבה ליה התקבלתי אבל לפי מאי דס"ד השתא איירי ר' יהודה אפילו בלא התקבלתי ומתניתין בין אי איירי אף בהתקבלתי ובין אי איירי בלא התקבלתי לא אתיא כו' יהודה וא"כ אין מקום לקושייתם שהקשו ואם תאמר ומנלן דלר' מאיר אפילו בכתבה ליה התקבלתי כו' דהא אי מתני' איירי בלא התקבלתי שפיר אתיא כו"מ ואי איירי אף בהתקבלתי ע"כ דאין נראה לו לחלק בין כתבה ללא כתבה והיינו כתירוצם שכתבו לקמן ודקארי להו מאי קארי להו ויש ליישב הגם שכתבו בתירוצם דהתם לפי המסקנא דהכא איכא למימר נמי בהיפך דגם לפי מאי דסלקא דעתך השתא איירי ר"י דוקא בהתקבלתי כדקאמר במסקנא ויש לחלק בין כתבה ללא כתבה אלא דהוה סלקא דעתך דמתני' איירי אפילו בהתקבלתי והמתרץ השיב דמתני' איירי דוקא בלא התקבלתי ואהא שפיר קא קשיא להו השתא ומנלן דלר' מאיר אפילו בכתבה ליה התקבלתי כו' דאימא דלא פליג עליה דר' (יוסי) [ר' יהודה] בהתקבלתי שיהיה תנאו בטל דהא לא אשכחן בדברי ר"מ דקאמר תנאו בטל אלא בלא כתבה התקבלתי ולית לן למימר דר' מאיר ור"י פליגי אלא בבעילת זנות דלר' מאיר אפילו בתנאה בעלמא שהוא בטל הוה בעילת זנות ולר"י אפילו בהתקבלתי דתנאו קיים לא הוה בעילת זנות ואם כן מתני' דאיירי אף בהתקבלתי למאי דסלקא דעתך השתא ע"כ לא אתיא אפילו כו' מאיר ומכח דהך קושיא כתבו לתרץ דלפי מאי דסלקא דעתך השתא אין נראה לו לחלק כלל בין כתבה ללא כתבה ודו"ק:

1) הקדמה

- a) if makes a תנאי that is to have no כתובה בעל
i) if it's more מסתבר that the תנאי is קיים and "לית לה"
ii) If it's more מסתבר that the תנאי is בטל and "אית לה"

2) משנה

- a) a תנאי not to have a כתובה is בטל and אית לה
- b) the משנה doesn't say
 - i) whether the משנה is מחלק between כתבה and כתבה לא
(1) and אית לה only if כתבה לא
 - ii) or whether the משנה isn't מחלק
(1) and אית לה even if כתבה

3) תוספות as explained by פרק אף על פי in ברייתא

- i) ר' מאיר
(1) אית לה and תנאו בטל

- ii) ר' יהודה (1) תנאו קיים ולית לה
- 4) תוספות here as explained by גמרא
- a) In the הוה אמינא
- i) The גמרא assumes that ר' יהודה is not מחלק and says לית לה even if לא כתבה
- ii) And as a result decides that ר' יהודה is not the תנא of the משנה
- b) Note that
- i) From the הוה אמינא of the גמרא
- (1) We can't be קובע
- (a) Whether the משנה is מחלקת and says לית אית only if כתבה
- (b) Or the משנה is not מחלקת and says לית אית even if כתבה
- ii) Because
- (1) as shown in 'א טבלא
- (2) ר' יהודה can't be the תנא of the משנה either way

טבלא א' ר' יהודה להוה אמינא			
תמצית	לא כתבה	כתבה	
	לית לה	לית לה	ר' יהודה לא מחלק
משנה פליג אר' יהודה בכל אופן	אית לה	אית לה	אלו משנה לא מחלקת
משנה פליג אר' יהודה מיהת בדלא כתבה	אית לה	לית לה	אלו משנה מחלקת

- c) in the מסקנא
- i) the גמרא
- (1) assumes that ר' יהודה is מחלק and says לית לה only where כתבה
- (2) and as a result decides that ר' יהודה can be the תנא of the משנה
- ii) Note from 'ב טבלא
- (1) that this proves that the משנה is מחלקת and says לית אית only where כתבה

טבלא ב' ר' יהודה למסקנא			
תמצית	לא כתבה	כתבה	
	אית לה	לית לה	ר' יהודה מחלק
משנה פליג אר' יהודה	אית לה	אית לה	אלו משנה לא מחלקת
משנה אתיא כר' יהודה ואיירי בדלא כתבה	אית לה	לית לה	אלו משנה מחלקת

- 5) תוספות
- a) First קשיא

- i) In פרק אף על פי the גמרא says outright that ר' יהודה is מחלק and says לית לה only where כתבה
 - ii) So why didn't the גמרא in the הוה אמינא already realize that
 - (1) as shown in טבלא ב'
 - (2) ר' יהודה can be the תנא of the משנה if we assume that the משנה is מחלקת and לא כתבה אית לה only where
- b) תירוץ
- i) It's only from the מסקנא of the גמרא here that the גמרא in פרק אף על פי realizes that ר' יהודה is מחלק and says לית לה only where כתבה
 - ii) But
 - (1) in the הוה אמינא itself the גמרא here assumed that ר' יהודה isn't מחלק
 - (2) And this is why the הוה אמינא said that ר' יהודה can't be the תנא of the משנה whether or not the משנה is מחלקת
- c) In short
- 6) גמרא of the הוה אמינא of המשך
- a) We've established that
 - i) From the הוה אמינא regarding ר' יהודה
 - ii) It's impossible to decide whether or not the משנה is מחלקת and says אית לה only if לא כתבה
 - b) But know that
 - i) the הוה אמינא ends by saying that
 - (1) Were there no outside קשיא based on סופר אחריות טעות that's not relevant to this מהרש"א
 - (2) ר' מאיר could be the תנא of the משנה
 - ii) תוספות explains that this is because the גמרא assumes that
 - (1) ר' מאיר isn't מחלק and says אית לה even if כתבה
 - (2) And the משנה also isn't מחלקת
- 7) הוה אמינא of ביאור on תוספות of המשך
- a) Second קשיא
 - i) Maybe ר' מאיר is מחלק and says אית לה only if לא כתבה
 - ii) So that
 - (1) Now that the גמרא assumes for ר' מאיר that the משנה isn't מחלקת
 - (2) The גמרא ought not to say that ר' מאיר can be the תנא of the משנה
- 8) מהרש"א

- a) תוספות of קשיא to the second קשיא
- i) We've shown in 'ר' יהודה הוה אמינא מסופק whether the טבלא ב' is מחלקת משנה
 - ii) So why doesn't תוספות accept that
 - (1) The same סברא that would make the משנה be מחלקת should also make 'ר' מחלק מאיר
 - (2) The same סברא that would make the משנה not be מחלקת should also make 'ר' מחלק not be מאיר
 - (3) so
 - (a) if the משנה isn't מחלקת
 - (i) Say that 'ר' מאיר is the תנא of the משנה and also isn't מחלק
 - (b) If the משנה is מחלקת
 - (i) Say that 'ר' מאיר is be the תנא of the משנה and is also מחלק
 - iii) Now
 - (1) It's true that תוספות basically applies this תירוץ to its second קשיא
 - (2) But מהרש"א still asks
 - (a) דקארי לה מאי קארי לה
 - (b) Namely what was the הוה אמינא of the קשיא of תוספות

9) מהרש"א of תירוץ

 - a) Here's a different מהלך in the גמרא that would explain why תוספות asks its second קשיא
 - b) Part 1
 - i) in the הוה אמינא
 - (1) The גמרא
 - (a) already realized that 'ר' יהודה is מחלק and says לית לה only if כתבה
 - (b) and
 - (i) since the גמרא said that 'ר' יהודה can't be the תנא of the משנה
 - (ii) it must be that the גמרא assumed that the משנה isn't מחלקת and says כתבה אית לה even if
 - c) part 2
 - i) תוספות assumes that
 - (1) Since there is no מימרא by 'ר' מאיר that says he's not מחלק and to avoid מחלוקות unnecessary
 - (2) 'ר' מאיר agrees with 'ר' יהודה and is מחלק and says לית אית only if כתבה

(3) And מאיר ר' disagrees with יהודה ר' only on whether בעילתו בעילת זנות as we discussed in the prior דיבור

d) Part 3

i) On this basis we understand why תוספות asks in its second קשיא that

(1) Since the משנה isn't מחלקת and מאיר ר' is מחלק

(2) משנה ר' מאיר can't be the תנא of the משנה

e) Part 4

i) תוספות answers that

(1) The גמרא prefers to be מדהיק and say that מאיר ר' disagrees with יהודה ר' and isn't מחלק the same as the משנה isn't מחלק

(2) Because otherwise neither יהודה ר' nor מאיר ר' can be the תנא of the משנה

f) Part 5

i) קשיא

(1) Refer back to the first קשיא of תוספות and to the תירוץ of תוספות to this קשיא

(a) First קשיא of תוספות earlier

(i) In פרק אף על פי the גמרא says outright that יהודה ר' is מחלק and says כתבה לית לה only where

(ii) So why didn't the גמרא in הוה אמינא already realize that יהודה ר' can be the תנא of the משנה if we assume that the משנה is מחלקת and says לא כתבה אית לה only where

(b) Earlier תירוץ to this first קשיא

(i) It's only from the מסקנא of the גמרא here that the גמרא in פרק אף על פי realizes that יהודה ר' is מחלק and says כתבה לית לה only where

(ii) But

1. in הוה אמינא itself the גמרא here assumed that יהודה ר' isn't מחלק

2. And this is why the הוה אמינא said that יהודה ר' can't be the תנא of the משנה whether or not the משנה is מחלקת

(2) So

(a) how can מהרש"א now propose a מהלך to the גמרא that says the הוה אמינא assumes יהודה ר' is מחלק

(b) In effect the מהלך of מהרש"א

(i) although it explains why תוספות asks its second קשיא

(ii) destroys the תירוץ of תוספות to its first קשיא

g) תירוץ

- i) That's correct
- ii) To apply the מהלך of מהרש"א it would be necessary for תוספות to answer its first קשיא this way:
 - (1) Both the הוה אמינא and the מסקנא agree that ר' יהודה is מחלק – the same as מהרש"א proposes in his מהלך to explain the second קשיא of תוספות
 - (2) They disagree only on whether the משנה is מחלקת
 - (a) The הוה אמינא says the משנה isn't מחלקת
 - (i) the same as מהרש"א proposes in his second מהלך
 - (ii) and this is why the גמרא assumes that ר' יהודה can't be the תנא of the משנה
 - (b) The מסקנא says that the משנה is מחלקת
 - (i) the same as ר' יהודה
 - (ii) and this is why the גמרא concludes that ר' יהודה is the תנא of the משנה

10) Note that

- a) This בירור of מהרש"א is מגיה the words "ר' יוסי" in ויש לומר בא"ד ויש לומר to read "ר' יהודה" as printed in דפוס עוז והדר

11) Note also that

- a) דפוס והדר that is מגיה the words "ולית לן למימר" to read "ואית לן למימר"
- b) This הגהה isn't necessary

סוגיא דפחת כתובה חלק ג' תד"ה מני ר' מאיר (השני)

לשון מהרש"א

בד"ה מני ר' מאיר היא השתא משמע כו' היינו לפי שהתנה עמה עכ"ל דאע"ג דלא היה נראה לו לחלק בתנאי בין כתבה ללא כתבה כמ"ש התוס' לעיל מכל מקום בין התנה [ללא התנה] ונשאה סתם ודאי דיש לחלק אלא דהוה משמע ליה השתא דאיירי מתני' נמי בהתנה עמה ולא היה נראה לו לחלק בין כתבה ללא כתבה ולפי המסקנא נמי דמחלק בין כתבה ללא כתבה נמי מצי איירי מתני' בהתנה עמה אלא דלא כתבה אלא דאין מוכרח לומר כן דמצי איירי נמי בלא התנה ונשאה סתם ודו"ק:

- 1) We established in the prior דיבור that the הוה אמינא assumed that
 - a) לא כתבה ליה even if ר' יהודה isn't מחלק and says ליה
 - i) So that ר' יהודה can't be the תנא of the משנה that says ליה even if the משנה is לא כתבה and says ליה only where
 - b) כתבה ליה even if ר' מאיר isn't מחלק and says ליה
 - i) So that ר' מאיר can be the תנא of the משנה that says ליה if the משנה isn't מחלק and says ליה even if כתבה
- 2) Recall also that in the מסקנא the גמרא assumes that
 - a) כתבה ליה only if ר' יהודה is מחלק and says ליה
 - b) And he can be the תנא of the משנה because the משנה is מחלקת and says ליה only if כתבה
- 3) תוספות
 - a) First הקדמה
 - i) We've been assuming to this point that
 - (1) in the משנה the בעל and אשה were מתנה that the אשה wasn't to have מאתים and
 - (2) the משנה teaches that ליה despite the תנאי
 - ii) But it's a פשיטות both for the משנה and for ר' מאיר and ר' יהודה that ליה where altogether לא התנה
 - b) Second הקדמה
 - i) Note that the concepts of כתבה and לא כתבה don't apply where התנה
 - c) קשיא
 - i) The משנה says only ליה לא כתב ליה that presumably can also include a case where לא התנה
 - ii) so
 - (1) Why does the גמרא conclude that ר' מאיר is the תנא of the משנה

(2) When ר' יהודה and other תנאים would also agree with the משנה if we say that that the משנה by לא כתב לה means only לא התנה עמה

d) תירוץ

i) It's a דוחק to say that the משנה deals only with לא התנה

ii) Instead it's מסתבר that by לא כתב לה the משנה includes the case where לא התנה not מאתים

4) מהרש"א

a) שאלה

i) Why does תוספות say "השתא משמע" that suggests it's only for the אמינא that we assume that the משנה deals only with לא התנה עמה

b) תשובה

i) Once the מסקנא decides that ר' יהודה is the תנא of the משנה and is מחלק between התנה ולא כתבה and התנה וכתבה

ii) We're no longer forced to say that the משנה can't deal with לא התנה

iii) Instead we can say that ר' יהודה says אית לה in the משנה

(1) Either because the משנה deals with לא התנה וכתבה

(2) Or because in fact the משנה deals with לא התנה altogether

דף נא:

גמרא איבעית אימא ר' מאיר

לשון מהרש"א

[דף נא עמוד ב] גמרא איבעית אימא ר' מאיר מאי חייב כו' יש לדקדק למאי דמוקמי כו' מאיר אמאי קתני חייב מפני שהוא תנאי ב"ד הא כתובה דאורייתא הוא לר' מאיר כדאמר בפרק אף על פי וכל המתנה על מה שכתוב בתורה תנאו בטל ומבני חרי גבי מדאורייתא ויש ליישב וק"ל:

- 1) First הקדמה
 - a) באחריות חוב is בעל חוב can be גובה from משועבדים only with a שטר that says the חוב is
- 2) Second הקדמה
 - a) For the מאן דאמר who says סופר טעות אחריות
 - i) a בעל חוב can be גובה from משועבדים even if the שטר doesn't say the חוב is באחריות
 - ii) Because we consider as if אחריות were written in the שטר
- 3) Third הקדמה
 - a) ר' מאיר says these three separate דינים
 - i) – אחריות לאו טעות סופר – meaning that a בעל חוב can't be גובה from משועבדים if the שטר doesn't say the חוב is באחריות
 - ii) המתנה על מה שכתוב בתורה תנאו בטל
 - iii) דאורייתא is כתובה
- 4) משנה
 - i) לא כתב לה כתובה בתולה גובה מאתים ואלמנה מנה מפני שהוא תנאי בית דין
- 5) גמרא
 - a) אחריות לאו טעות סופר ר' מאיר who says the משנה can follow
 - b) because
 - i) when the משנה says that the אשה is גובה even without a כתובה שטר
 - ii) The משנה means that she can be גובה only בני חרי for which אחריות isn't needed
- 6) מהרש"א
 - a) Since we've established that
 - i) ר' מאיר says that כתובה is דאורייתא
 - ii) And המתנה על מה שכתוב בתורה תנאו בטל
 - b) It follows that

- i) if there is no כתובה altogether so in effect the איש and אישה are מתנה that there is to be no גביל altogether
 - ii) then בני חרי בטל and מדאורייתא there is still גביל from בני חרי
- c) קשיא
- i) Now
 - (1) We'd understand the purpose of the תנאי ב"ד
 - (2) If the תנאי ב"ד for כתובה were to add to the דין דאורייתא by saying there can משועבדים also from גביל
 - ii) But
 - (1) Once the גמרא says that the תנאי ב"ד accomplishes only גביל from בני חרי
 - (2) We have this קשיא for ר' מאיר: what does תנאי ב"ד avail that we don't already know מדאורייתא

תוספות ד"ה אסורה לבעלה

לשון מהרש"א

תוס' בד"ה אסורה לבעלה אין להקשות מאסתר דהות שריא כו' עכ"ל פסיקא להו דהות שריא למרדכי מהך דאמרינן בפרק קמא דמגילה כאשר היתה באמנה אתו מלמד שהיתה יושבת בחיקו של אחשורוש וטובלת ויושבת בחיקו של מרדכי וליכא מאן דפליג התם ומדהיא דלקמן בשבויה מלכות אחשורוש דשרי ליכא ראייה דהא מסיק בשבויה הקילו שלא ראינוה שנבעלה ועוד דבלאו הכי אתותב אבוה דשמואל מברייתא וק"ל:

- 1) גמרא
 - a) אבוה דשמואל
 - i) "תחלתה באונס וסופה ברצון" because אסורה לבעלה is אשת ישראל שנאנסה
 - ii) But we're מיקל for 'שבויה' and say she's מותרת לבעלה if it's not ודאי that נבעלה
- 2) ברייתא First
 - a) An אשה is מותרת לבעלה if ברצון וסופה באונס
 - b) Note that this ברייתא is a פירכא to אבוה דשמואל
- 3) ברייתא Second
 - a) "שבויות אחשורוש" are מותרות לבעליהן
- 4) מהרש"א as explained by תוספות
 - a) The גמרא says in מגילה מסכת מילה אסתר was טובלת and מרדכי של בחיקו who יושבת בחיקו של מרדכי and טובלת אסתר says that מסכת מגילה גמרא says in אשה לבעלה
 - b) אבוה דשמואל to קשיא
 - i) Why was אסתר מותרת to מרדכי
- 5) מהרש"א
 - a) שאלה
 - i) Why doesn't תוספות ask a more direct קשיא to אבוה דשמואל from the second מותרין לבעליהן are שבויות that is פוסק that ברייתא
 - b) First תשובה
 - i) אבוה דשמואל can answer the קשיא from the second ברייתא by saying that the נבעלו that they were ודאי if it's not מותרין לבעליהן are שבויות
 - ii) While we've established that that אסתר was שנבעלה ודאי
 - c) Second תשובה
 - i) The גמרא was already מפריך the שיטה of אבוה דשמואל from the first ברייתא
 - ii) That's why תוספות prefers to ask its קשיא from the גמרא in מגילה instead of from another ברייתא

דף נב.

גמרא מאי לאו במדיר ורש"י ד"ה הכא במאי עסקינן ותד"ה כגון שנדרה היא

לשון מהרש"א

[דף נב עמוד א] גמרא מאי לאו במדיר אשת כהן כו' לא הב"ע כגון שנדרה איהי כו' הוא נותן אצבע בין שיניה כו' יש מקשים בזה כיון דלר' יהושע הוה ניהא ליה אף באשת ישראל אלא לר"א לא הוה ניהא ליה אמאי פודה שהרי אין אני קורא בה ואותבינך לי לאנתו כו' כפרש"י א"כ אמאי לא קאמר לר' אליעזר דהוא המדיר הגורם דודאי דהוי נותן אצבע בין שיניה טפי משנדרה היא והוא מקיים לה ולכך חייב לפדותה ונראה לומר דלמאי דמוקי לה דפליגי דר' אליעזר אזיל בתר מעיקרא ור' יהושע אזיל בתר בסוף היינו הך דר' אליעזר אזיל בתר מעיקרא כיון דמעיקרא היה אפשר לקיים התנאי והוא הגורם לבטל התנאי חייב לפדותה ור"י סבר דלא אמרינן הוא הגורם וכיון דלבסוף לא יתקיים התנאי אין חייב לפדותה ודו"ק:

בפרש"י בד"ה הב"ע כו' ואי באיסור ד"א שלא ע"י נדר א"נ בכהנת ע"י נדר דכ"ע כו' עכ"ל יש לדקדק בפירושו דלא נקט נמי בכהנת שלא ע"י נדר דהא עיקר מילתא לימא כתנאי עליה קאי דביה איירי אבני ורבא דהיינו אלמנה לכ"ג ואהא שייך למימר דכ"ע אי כאבני אי כרבא דומיא שכתב באיסור ד"א שלא ע"י נדר דמיירי ביה נמי אבני ורבא דהיינו ממזרת ונתינה לישראל אבל בכהנת ע"י נדר לא איירי ביה אבני ורבא כלל ולא שייך למימר ביה אי כאבני אי כרבא ועוד קשה דא"א לומר דכ"ע כרבא דאין חייב לפדות בכהנת ע"י נדר דהא למאי דמוקמינן פלוגתא דר"א ור"י בישראל ושנדרה איהי ולר"א פודה משום דהוא נתן אצבע בין שיניה ואף על גב דלא מקיים תנאו ואותבינך לאנתו א"כ מכ"ש [בכהנת] בנדר איהו דהוא נתן אצבע בין שיניה וגם מקיים תנאו דאהדרינך למדינתך דחייב לפדותה וע"כ נראה להגיה בפרש"י א"נ בכהנת שלא ע"י נדר דכ"ע אי כאבני אי כרבא דבזה איירי ביה אבני ורבא אבל בכהנת ע"י נדר לרבא פליגי ביה ר"א ור"י כמו באשת ישראל ומה שפרש"י ובישראל פליגי וטעמא כו' מלתא דפסיקא נקט דביה פליגי נמי לאבני אבל בכהנת לא פליגי ר"א ור"י אלא לרבא וכן הוא לפי המסקנא דפליגי באי אזיל בתר מעיקרא או בתר בסוף אף לאבני לא פליגי אלא באשת ישראל ולרבא פליגי בין באשת כהן ובין באשת ישראל ומהר"א ב"ח האריך בתדושיו בזה בדחוקים גדולים ואין להאריך בהן כי הדברים ברורים כמו שאמרנו בלי גמגום ותו לא מידי:

בד"ה כגון שנדרה היא כו' טפי הל"ל דפליגי דמר אזיל בתר מעיקרא כו' עכ"ל לכאורה דכן דרך התלמוד דשקיל וטרי ודחיק לאוקמא ודחי לה עד דמסיק לאוקמא במלתא דקאי ומאי קשיא להו הכא טפי דה"ל לאוקמא מעיקרא כדמוקי לה במסקנא ויש ליישב ע"פ מה שכתבנו לעיל דלמסקנא נמי לר"א דאזיל בתר מעיקרא היינו נמי מהאי טעמא שהוא הגורם לתת אצבע בין שיניה לבטל תנאו דמעיקרא והשתא קשיא להו שפיר כיון דהשתא נמי נחית התלמוד להך סברא דמי הוא הנותן אצבע בין שיניה טפי הל"ל דפליגי דמר אזיל בתר מעיקרא כו' כדמסיק לקמן דהיינו נמי מכח הך סברא לר"א דהוא הגורם ולר"י לא איכפת ליה בגורם דבהכי הוה ניהא מעיקרא לר"י כפרש"י וכמ"ש לעיל ואהא תירצו

דניחא ליה לאוקמא השתא פלוגתייהו בהכי בהיא נדרה כו' ולר"י נמי טעמא דהיא גרמה דאשכחן דפליגי בה תנאי כו' ודו"ק:

1) First הקדמה

- a) אשת ישראל שנאנסה מותרת לבעלה
- b) אשת כהן שנאנסה אסורה לבעלה
- c) ממזרת ונתינה אסורה לישראל
- d) אלמנה אסורה לכהן גדול

2) Second הקדמה

a) It follows that

i) אשת ישראל of an כתובה in the

(1) בעל writes

(a) אם תשתבאי אפרקינך ואותבינך לי לאינתו

(b) Because נאנסה and נשבית if she's his wife מקיים to be מותר is בעלה ישראל

ii) אשת כהן of an כתובה in the

(1) בעל writes

(a) אם תשתבאי אפרקינך אהדרינך למדינתך

(b) Because נאנסה and נשבית if she's his wife מקיים to be אסור is בעלה כהן

3) גמרא

a) שאלה

i) Is there a חיוב for a ישראל to be פודה אשתו if she is a ממזרת or a נתינה

b) תשובה

i) חיוב פדיון both רבא and אביי say that there is no

ii) Because

(1) The אוחבינך לי לאינתו of the תנאי to be איסור חיתון (1) won't permit

c) שאלה

i) Is there a חיוב for a גדול כהן to be פודה אשתו if she is was an אלמנה at נשואין

d) תשובה

i) "אהדרינך" of קיום תנאו because חיוב פדיון there's a says that אביי

למדינתך"

ii) רבא says that there's no חיוב פדיון because

(1) כהן for a "אהדרינך למדינתך" of לשון מתקן the חכמים (1)

(a) only to be מחייב a פדיון for אשתו who is אסורה to the כהן because she's אוחבינך לי לאינתו of קיום תנאו and נאנסה and נשבית

(b) and not to be מחייב a פדיון where she's also אסורה because of a דבר אחר – in this case the איסור חיתון גדול אלמנה לכהן גדול

4) ברייתא

a) הקדמה

i) If

(1) בעל is אשתו מדיר from having הנאה from בעל

(2) and אשתו was later נשביית

ii) then

(1) if בעלה is a כהן she's אסורה to him because she was נשביית and also because of דבר אחר namely his נדר

(2) if בעלה is a ישראל she's אסורה to him only because of his נדר

b) שאלה

i) Must בעל be פודה the אשה

c) תשובה

i) ר' אליעזר

(1) He's חייב לפדותה

ii) ר' יהושע

(1) He's not חייב לפדותה

5) המשך גמרא

a) אימת כהן and the ברייתא deals with an לימא כתנאי

i) ר' אליעזר agrees with אביי and says

(1) Even though she's אסורה לבעלה both because of his נדר and because she's a שבויה

(2) He's still חייב לפדותה

(3) Because

(a) in any case there is קיום תנאי of אהדרינך למדינתך

(b) and it doesn't matter that she's אסורה to him also because of the דבר אחר of his נדר

ii) ר' יהושע רבא agrees with

(1) בעל isn't חייב לפדותה because she's אסורה לבעלה also because of the דבר אחר of his נדר

6) ד"ה מאי לאו at רש"י

a) שאלה

- i) Why does the גמרא in its קשיא of כתנאי assume that the מחלוקת of ר' אליעזר and אשת כהן ר' יהושע applies only to אשת כהן
- b) תשובה
- i) for אשת ישראל
- (1) where the תנאי is לאינתו לי אותבינך
- (2) there can be no קיום of this תנאי because of the נדר
- ii) So that
- (1) Even if ר' אליעזר follows the שיטה of אביי for אשת כהן
- (2) ר' יהושע would have had to agree with ר' אליעזר that
- (a) אשת ישראל for אינו חייב לפדותה
- (b) The same as ממזרת ונתינה for אשת ישראל
- iii) While for אשת כהן
- (1) If ר' אליעזר follows the שיטה of אביי
- (2) it follows that בעל is חייב to be פודה because he can be מקיים תנאו of אהדרינך למדינתך
- 7) מהרש"א
- a) קשיא
- i) But for ר' יהושע who follows the שיטה of רבא and says אינו חייב לפדותה
- ii) There should be no חיוב to be פודה both for אשת ישראל and for אשת כהן
- (1) Namely
- (a) for אשת ישראל
- (i) For the same reason that we've just said applies also to אביי
- (ii) Namely there is no קיום תנאו of אותבינך לי לאינתו
- (b) And for אשת כהן because there is also an אחר דבר משום איסור namely נדר
- b) תירוץ
- i) רש"י prefers to say the מחלוקת is for אשת כהן because then
- (1) Not only do we understand the שיטה of ר' יהושע according to רבא
- (2) We also understand the שיטה of ר' אליעזר according to אביי
- 8) נדרה איהי וקיים הוא of תירוץ – גמרא of המשך
- a) כתנאי רבא and אביי aren't necessarily
- b) Because it's possible that
- i) In a case where אביי disagrees with רבא there is no מחלוקת between ר' אליעזר and ר' יהושע and they can both agree with either אביי or רבא

- ii) And their מחלוקת in the נדרה איהי וקיים involves only the special case of אשת ישראל as we'll explain
- c) הקדמה
- i) Part 1
- (1) Although ר' אביי and ר' רבא both agree for אשת ישראל that there's no חיוב לפדות where there's no קיום תנאו of מותבינה לאינתו
- (2) They also agree that
- (a) This applies only where the אשה is גורם the failure of קיום תנאו
- (b) But where בעלה ישראל is גורם the failure of קיום תנאו there's a חיוב לפדות even without קיום תנאו
- ii) Part 2
- (1) The מחלוקת between ר' אליעזר and ר' יהושע is who is גורם the failure of קיום בעלה ישראל in a case of נדרה איהי וקיים הוא
- iii) Part 3
- (1) ר' אליעזר says
- (a) "הוא נתן אצבע בין שיניו" meaning בעל was גורם that she's אסורה to him because he was מקיים her נדר
- (b) And that's why he's חייב לפדותה even though there's no קיום תנאו of מותבינה לאינתו
- (2) ר' יהושע says
- (a) היא נתנה אצבע בין שיניו for making her נדר in the first place
- (b) And there's no חיוב לפדותה because she was גורם the failure of קיום תנאו
- 9) ד"ה הכא במאי עסקינן at מהרש"א as explained by part 1 רש"י
- a) שאלה
- i) Why does the גמרא say that the מחלוקת of ר' אליעזר and ר' יהושע on נדרה איהי וקיים אשת ישראל applies only to אשת ישראל הוא
- b) תשובה
- i) Because for אשת כהן there is קיום תנאו of אהדרינך למדינתך where נדרה איהי וקיים – the same as for גדול לכהן גדול – הוא
- ii) So neither בעל nor אשה was גורם a failure of קיום תנאו
- iii) And
- (1) Since for אביי it also doesn't matter that there is also an אחר דבר אחר
- (2) It's also irrelevant who caused the אחר דבר אחר
- iv) It follows that there'd be no מחלוקת between ר' אליעזר and ר' יהושע for אשת כהן and both would say that there's a חיוב לפדות

c) Note that

i) For רבא the מחלוקת of אליעזר ר' and יהושע ר' on הוא וקיים היה does in fact apply also to אשת כהן

ii) Because

(1) רבא can say that

(a) Although

(i) For אלמנה לכהן גדול

1. where there's no נדר

2. both ר' אליעזר and ר' יהושע agree with רבא that there's no חיוב איסור חיתון because there's an אחר דבר איסור namely the לפדות

(b) Still

(i) This applies only where the אשה is גורם the אחר דבר איסור

(ii) But where בעלה כהן is גורם the אחר דבר איסור there's a חיוב לפדות despite the אחר דבר איסור

(2) And the מחלוקת of אליעזר ר' and יהושע ר' is who is גורם the אחר דבר איסור of נדר if הוא וקיים היה

10) רש"י part 2

a) הקדמה

i) We've established that the תרצן of הוא וקיים היה says that

(1) אביי holds that

(a) In cases where אביי disagrees with רבא

(b) Both ר' אליעזר and ר' יהושע would agree with אביי that חיוב לפדות

(2) רבא holds that

(a) In these cases

(b) Both ר' אליעזר and ר' יהושע would agree with רבא that אינו חיוב לפדות

b) שאלה

i) to what cases "where אביי disagrees with רבא" does the תרצן refer

c) תשובה to be explained by א"ר מהרש"א below

i) First case

(1) "באיסור על ידי דבר אחר שלא על ידי נדר"

ii) Second case

(1) "בכהנת [אשת כהן] על ידי נדר"

11) ד"ה הכא במאי עסקינן at מהרש"א 11)

a) Refer to the first case that רש"י mentions

- i) That באבי and רבא disagree "באיסור על ידי דבר אחר שלא על ידי נדר"
- b) Now
- i) Since רש"י doesn't say "בכהנת באיסור על ידי דבר אחר שלא על ידי נדר"
- ii) It's משמע that רש"י refers to ממצרת ונתינה לישראל
- c) רש"י קשיא
- i) in that case there's no מחלוקת between באבי and רבא
- ii) Since we've established that
- (1) באבי and רבא disagree only for אשת כהן where there is an איסור על ידי דבר אחר for example אלמנה לכהן גדול
- (2) And that for ממצרת ונתינה לישראל both באבי and רבא agree that there's no חיוב מותבינה לאינתו of קיום תנאו because there's no לפדות
- iii) It follows that רש"י should have listed
- (1) בכהנת באיסור על ידי דבר אחר שלא על ידי נדר
- (2) Referring to אלמנה לכהן גדול
- d) שאלה
- i) Can we explain that רש"י means to list ממצרת ונתינה לישראל as a case that's discussed by רבא and באבי
- e) תשובה
- i) No
- ii) בכהנת באיסור על ידי דבר אחר שלא על ידי נדר רש"י should have referred to
- iii) Because
- (1) Not only did באבי and רבא discuss this case
- (2) They also disagreed on it
- 12) ד"ה הכא במאי עסקינן at מהרש"א of המשך
- a) Now refer to the second case that רש"י mentions
- i) That באבי and רבא disagree "בכהנת על ידי נדר שנדר הוא" rather than for נדרה איהי תרצן וקיים הוא as proposed by the תרצן
- ii) and
- (1) ר' אליעזר and ר' יהושע would agree that חייב לפדות
- (2) ר' אביי says for both ר' אליעזר and ר' יהושע that אינו חייב לפדות
- b) קשיא
- i) We've established for the תרצן according to רבא that
- (1) נדרה איהי וקיים הוא where אשת ישראל

- (a) For ר' אליעזר there is a חיוב לפדות even though there's no קיום תנאו מותבינא לאינתו
- (i) because בעל was גורם the failure of קיום תנאו by not being מפר her נדר
- (ii) While for ר' יהושע there is no חיוב לפדות because the אשה was גורמת the failure of קיום תנאו because נדרה אידי
- ii) It should be a כל שכן for רבא that
- (1) For נדר הוא אשת כהן where
- (a) There is a חיוב לפדות both according to ר' אליעזר and ר' יהושע
- (i) Since here there is קיום תנאו of אהדרין לאינתו
- (ii) And there is no question that בעל by his נדר was נותן אצבע בין שיני' to be directly גורם the אחר על ידי דבר אחר of נדר
- iii) So that there is no מחלוקת between אביי and רבא in this case
- c) תירוץ
- i) Be מגיה the second case that רש"י brings to read "אי נמי בכהנת שלא על ידי נדר"
- ii) Because רש"י refers to אלמנה לכהן גדול where the איסור על ידי דבר אחר is an איסור חיתון and not an איסור נדר
- (1) Note that this is the original case
- (a) where the beginning of our סוגיא says אביי and רבא disagree
- (b) because
- (i) it's a פשיטות that בעל wasn't גורם the איסור חיתון
- (ii) So
- for רבא both ר' אליעזר and ר' יהושע agree that there's no חיוב לפדות because of the איסור על ידי דבר אחר
 - while we've explained that for אביי both ר' אליעזר and ר' יהושע agree that there's a חיוב לפדות because it's not relevant that there's an איסור על ידי דבר אחר
- 13) מסקנא of the גמרא as explained by רש"י
- a) First הקדמה
- i) The איסור of לישראל and the איסור of ממזרת ונתינה לישראל both apply both מעיקרא at נישואין and בסוף when the אשה is נשבת
- ii) An איסור based on a נדר made to an אשה after נישואין doesn't apply מעיקרא at נישואין but applies בסוף before she was נשבת
- b) Second הקדמה
- i) It follows that if a ישראל is אשתו מדיר אשתו and she is later נשבת
- (1) מעיקרא he could have been מותבינא לאינתו and בסוף he can't be מותבינא לאינתו

- ii) It follows also that if a כהן is אשתו who is later נשבית
- (1) Although
- (a) Both מעיקרא and בסוף the כהן can be מקיים his תנאי of למדינתך
- (b) still
- (i) איסור על ידי דבר אחר before the נדר there was no
- (ii) "איסור על ידי דבר אחר" of נדר after the נדר there is the
- c) Now
- i) It's possible that אביי and רבא aren't פליגי כתנאי
- ii) And that instead
- (1) אביי says that both ר' אליעזר and ר' יהושע agree with the שיטה of אביי
- (2) And רבא says that both ר' אליעזר and ר' יהושע agree with the שיטה of רבא
- d) שאלה
- i) What then is the מחלוקת of ר' אליעזר and ר' יהושע
- e) תשובה
- i) אביי says that
- (1) מדיר אשת ישראל and ר' יהושע and ר' אליעזר are מחולק in the special case of מדיר אשת ישראל where מותבינה לאינתו of קיום תנאו and מעיקרא there could have been מותבינה לאינתו of קיום תנאו there can be no
- (a) ר' אליעזר says חייב לפדות because what counts is that מעיקרא there could have been מותבינה לאינתו of קיום תנאו
- (b) ר' יהושע says אינו חייב לפדות because what counts is that בסוף there can be no קיום of the תנאו of לאינתו
- (2) But note for אביי that
- (a) for אשת כהן there is no מחלוקת
- (b) Because for אשת כהן
- (i) ר' אליעזר and ר' יהושע must both say חייב לפדות
1. Because there is a קיום תנאו of למדינתך
 2. And for אביי it doesn't matter that there's also an איסור על ידי דבר אחר of נדר
- ii) רבא says that
- (1) מדיר אשת ישראל and ר' יהושע and ר' אליעזר are מחולק in the special cases of מדיר אשת כהן and מדיר אשת כהן
- (2) Where
- (a) for אשת ישראל

- (i) בסוף and מותבינה לאינתו of קיום תנאו there could have been מעיקרא
מותבינה לאינתו of קיום תנאו there can be no
- (ii) מעיקרא there could have been מותבינה לאינתו of קיום תנאו because what counts is that ר' אליעזר says לפדות חייב
- (iii) מעיקרא there can be no קיום of the תנאו of לאינתו because what counts is that ר' יהושע says חייב לפדות אינו
- (b) For מדיר אשת כהן
 - (i) both מעיקרא and בסוף there can be קיום תנאו of למדינתך
 - (ii) but מעיקרא there was no דבר אחר על ידי איסור of נדר and בסוף there an איסור of נדר על ידי דבר אחר
 - (iii) מעיקרא there was no איסור על ידי חייב לפדותה ר' אליעזר says דבר אחר
 - (iv) מעיקרא there was an איסור of נדר because at least בסוף there was an איסור על ידי דבר אחר ר' יהושע says חייב לפדותה

14) מהרש"א

- a) Similar to what we said earlier
 - i) Although we've established that רבא can apply the מחלוקת of ר' אליעזר and ר' אשת ישראל and אשת כהן יהושע to both
 - ii) רש"י prefers to say flatly that the ברייתא applies only to אשת ישראל so that אביי can explain the מחלוקת for his שיטה

15) ד"ה מאי לאו at מהרש"א

- a) First הקדמה
 - i) Return to the first אוקימתא of the גמרא where
 - (1) the מקשן assumed that the ברייתא deals with כהן מדיר אשת כהן
 - (2) and the מקשן said לימא כתנאי namely
 - (a) ר' אליעזר who says חייב לפדות agrees with אביי
 - (i) Because
 1. אהדרינך למדינתך of תנאי the מקיים can be בעלה כהן
 2. And it doesn't matter that there is also an איסור of נדר על ידי דבר אחר
 - (b) רבא who says חייב לפדות ר' יהושע agrees with
 - (i) Because of the איסור על ידי דבר אחר
 - ii) we established for רש"י that
 - (1) the גמרא needed to assume that the ברייתא deals with אשת כהן
 - (2) because

- (a) for מותבינה לאינתו of קיום תנאו there could be no מדיר אשת ישראל because of the איסור נדר
- (b) So that
 - (i) even if מדיר אשת כהן ר' אליעזר were to agree with אביי for כהן
 - (ii) מדיר אשת ישראל for חיוב לפדות there's no פוסק ר' אליעזר would still be רבא and for אביי both
 - (iii) The same as for מוזרת ונתינה לישראל where רבא agrees with אביי that there's no חיוב לפדות

b) קשיא

i) Why didn't the מקשן of לימא כתנאי suggest that

(1) Although כתנאי applies only to אשת כהן as we've explained

(a) And for מדיר אשת כהן

- (i) מדיר אשת כהן ר' אליעזר says חיוב לפדות because he follows the שיטה of אביי that it's not relevant that there's an אחר דבר אחר of נדר
- (ii) רבא ר' יהושע says אינו חייב לפדות because he follows the שיטה of רבא that it's relevant that there's an אחר דבר אחר of נדר

(2) Still

(a) the מדיר אשת מחולק for אשת ר' יהושע and ר' אליעזר says that ברייתא ישראל

(b) And here

- (i) the מחלוקת between מדיר אשת ר' אליעזר and ר' יהושע doesn't depend on which of the שיטות of אביי and רבא is correct
- (ii) Since for אשת ישראל there's no מחלוקת between אביי and רבא that the חיוב פדיון depends on whether there is קיום תנאו of מותבינה לאינתו

(c) But instead the מחלוקת between מדיר אשת ר' אליעזר and ר' יהושע is that

- (i) מדיר אשת ר' אליעזר says there's a חיוב לפדות because בעל by his נדר was גורם that there can be no קיום תנאו of מותבינה לאינתו

1. Note that

- a. this גרמא is even stronger than the גמרא of בעל when נדרה איהי וקיים הוא
- b. since for איהי וקיים הוא נדרה there is at least a מחלוקת whether גורם is the אשה or the בעל
- c. while where בעל was נודר it's a פשיטות that he was the גורם and was אצבע בין שיני'

2. ר' יהושע disagrees because he says it's irrelevant that בעל was גורם that there can be no קיום תנאו

ד"ה כגון שנדרה at תוספות 16)

a) קשיא

i) Refer back to the אוקימתא of the first תרצן that

(1) כתנאי ברייתא isn't

(2) and

(a) נדר הוא who said the ברייתא deals with מקשן contrary to the

(b) נדרה איהי וקיים הוא actually deals with ברייתא the

(3) ר' יהושע and ר' אליעזר of מחלוקת where the

(a) היא נתנה אצבע בין שיניו or הוא נתן אצבע בין שיני' Whether

(b) גורם or גורם בעל was אשה or גורם בעל was

ii) This אוקימתא is a דוחק

iii) Why doesn't the גמרא immediately go to the שיטה of the מסקנא that

(1) The ברייתא isn't כתנאי and it deals with נדר הוא as the מקשן had assumed at the start

(2) And the מחלוקת of ר' אליעזר and ר' יהושע is whether it matters at all that בעל is the גורם

b) תירוץ

i) This is precisely what the מסקנא of the גמרא means when it says that the מחלוקת is whether to go מעיקרא of בטר בסוף

ii) Namely

(1) ר' אליעזר says we go מעיקרא because בעל with his נדר was גורם that there can be no קיום תנאו

(2) ר' יהושע says we go בסוף because it doesn't matter that בעל with his נדר was גורם that there can be no קיום תנאו

iii) But note that

(1) In the מסקנא the גמרא relies on this סברא to say that there is no כתנאי

(2) Because

(a) ברייתא deals with ישראל as we've explained

(b) רבא and אביי between מחלוקת where there is no

ד"ה כגון שנדרה at מהרש"א 17)

a) קשיא

i) Return to the אוקימתא of the first תרצן that

(1) כתנאי ברייתא in the מחלוקת The

(2) הדירה הוא than נדרה איהו וקיים הוא deals with ברייתא And that the

היא נתנה or הוא נתן אצבע בין שיני' מחולק on whether ר' יהושע and ר' אליעזר (3) אצבע בין שיני'

ii) This אוקימתא is a דוחק

iii) Why doesn't the גמרא go right away to the שיטה of the מסקנא that

(1) in fact הדירה הוא

(2) and

(a) the מחלוקת of ר' אליעזר and ר' יהושע is whether to go מעיקרא or בתר בסוף

(b) Namely whether or not it's relevant that בעל was גורם that there can be no קיום תנאו

18) מהרש"א

a) קשיא

i) Why does תוספות ask this קשיא

ii) It's common throughout ש"ס that the גמרא first proposes and deals with a שיטה that's more of a דוחק before deciding on a שיטה that's less of a דוחק

b) תירוץ

i) תוספות asks that

(1) Once the תרצן realized that the מחלוקת can involve who counts as the גורם where נדרה איהו וקיים הוא

(2) He should have realized the greater פשיטות of the מסקנא of the גמרא that also says the מחלוקת depends on whether or not it matters that the בעל is the גורם where הוא נדר

19) מהרש"א of תירוץ as explained by תוספות

a) The גמרא prefers the מהלך of a מחלוקת based on אצבע בין שיני'

b) Because the גמרא relies on this מהלך in המדיר פרק

תוספות ד"ה ממזרת ובא"ד אבל רבא מפרש ובא"ד וכל הנשים

לשון מהרש"א

תוס' בד"ה ממזרת כו' ממזרת ונתינה לישראל יש להן כתובה פירות כו' עכ"ל ליתא התם בהדיא הכי אלא דהתם במתני' תני להו כהדדי אלמנה לכ"ג ממזרת כו' יש להן כתובה ומשמע להו דה"ה כל תנאי כתובה כגון פירות ובלאות כו' כדקתני בהדיא בברייתא באלמנה לכ"ג ע"ש ודו"ק:

בא"ד אבל רבא מפרש פירות ממש כמו שאכל כו' עכ"ל ר"ל לרבא הוה פירות ממש כמו שאכל כו' בין גבי ממזרת ונתינה בין גבי אלמנה לכ"ג אבל לאביי לא הוה פירות ממש כמו שאכל אלא גבי ממזרת ונתינה אבל לגבי אלמנה לכ"ג הוה פירושו דין פירות דהיינו פרקונה אף אם לא מלו לה פריק לה מזדידיה ושכתבו ואותן פירות לא יתן הבעל אא"כ נשבית כו' [קאי לאביי על ממזרת ונתינה ולרבא גם על אלמנה- (לפי הגהת תשב"ץ)]:

בא"ד וכל הנשים היו רוצות כו' אף על גב דאמר לעיל דפרקונה עדיף לה טפי מפירות עכ"ל הכי מוכח מדקתני פרקונה תחת פירות דמשמע דאינה יכולה לומר איני נפדית ואיני נותנת פירות כמ"ש התוס' לעיל ואם זו האשה תוכל לומר כן בלא נשבית א"כ חוטא נשכר ודו"ק:

- 1) הקדמה
 - a) פרקונה תחת פירות
- 2) גמרא
 - a) ממזרת ונתינה לישראל a פודה to be חיוב there's no agree that רבא and אביי
 - b) אלמנה לכהן גדול a פודה to be חיוב there's also no רבא says that
 - c) אלמנה לכהן גדול a פודה to be חיוב there's a disagrees and says אביי
- 3) תוספות
 - a) קשיא
 - i) It's משמע from a ברייתא in יבמות that
 - (1) there is a חיוב פדיון for לישראל ממזרת ונתינה as well as גדול אלמנה לכהן
 - (2) because the rule of "פרקונה תחת פירות" continues to apply in these cases
 - b) בא"ד אבל רבא at מהרש"א as explained by תירוך
 - i) For both רבא and אביי
 - (1) "עד דמלו לה" applies only for לישראל ממזרת ונתינה "פרקונה תחת פירות" meaning to the extent of actual פירות that בעל enjoyed
 - ii) For רבא
 - (1) also applies only "עד דמלו לה" for an גדול לכהן פרקונה תחת פירות
 - iii) For אביי

- (1) The חיוב in the ברייתא to be פודה an גדול לכהן applies even beyond "דמלו לה"
- (2) And פרקונה תחת פירות in this case
- (a) isn't limited to the actual פירות that בעל enjoyed
- (b) but means that פרקונה is תחת the דין of פירות
- 4) מהרש"א of the המשך of תוספות as explained by לשון
- a) "אותן פירות ממש לא יתן הבעל אלא א"כ נשבית דפרקונה עדיף לה טפי מפירות"
- b) Meaning that
- i) We prefer that
- (1) Every אשה have the benefit of a חיוב פרקון
- (2) even though
- (a) שכיח פרקון isn't
- (b) and to have the benefit of a חיוב פרקון an אשה must give up her פירות to בעל
- c) שאלה
- i) Should a ממוזרת לישראל be able to say נותנת פירות ואיני נפדין
- ii) Because she can argue that
- (1) for her
- (a) Not only is פרקון not שכיח
- (b) but also that even if she's נשבית the בעל will be חייב to be פודה only עד דמלו לה
- d) תשובה
- i) No
- ii) Because
- (1) If ממוזרת לישראל could say נותנת פירות ואיני נפדית
- (2) She'd be נשכרת for having married באיסור

תוספות ד"ה כגון שנדרה

תד"ה מאי לאו See

תוספות ד"ה והיו מבקשין ממנה עד עשרה בדמים

לשון מהרש"א

בד"ה והיו מבקשין כו' תפשוט מהכא דמשום דוחקא כו' דקתני פודה עד עשרה בדמיה כו' עכ"ל ואין להקשות דאדרבה תפשוט מדרשב"ג בהיפך דקאמר הכא אין פודין כו' דע"כ משום דלא ליגרו בהו טפי דיש לומר דהא דמבעיא לן התם היינו לרבנן דרשב"ג דפליג התם בסיפא את"ק ודו"ק:

- 1) ברייתא
 - a) תנא קמא
 - i) נשבית והיו מבקשין ממנו [מן הבעל] עד עשרה בדמיה
 - ii) פעם ראשונה פודה
 - iii) מכאן ואילך רצה פודה רצה אינו פודה
 - b) רשב"ג אומר
 - i) אין פודין את השבוין יותר על כדי דמיהן מפני תיקון העולם
- 2) גיטין דף מה.
 - a) part 1 משנה
 - i) אין פודין את השבוים יותר על כדי דמיהן מפני תיקון העולם
 - b) part 2 משנה
 - i) The משנה also sets out a מחלוקת between רבנן and רשב"ג on an ענין that's not relevant to our סוגיא here
 - c) גיטין in גמרא
 - i) עד כדי דמיהן only פודה is בית דין say גיטין in רבנן on why איבעיא
 - (1) First צד
 - (a) משום דוחקא דציבורא
 - (b) Meaning to avoid turning the ציבור into עניים by forcing large payments even from those who can't afford them
 - (2) Second צד
 - (a) משום דלא ליגרי וליתא טפי
 - (b) Meaning to discourage ליסטרים from taking more שבוים
- 3) there רש"י
 - a) שאלה
 - i) What's the נפקא מינה between the two צדדים
 - b) תשובה

- i) The נפקא מינה is where the שבויה has a קרוב or an עושר who wants to be פודה with his own money
 - ii) Here
 - (1) the טעם of דחיבורא דציבורא doesn't apply
 - (2) but the טעם of ליגרי does apply
- 4) כתובות in our סוגיא in our תוספות
- a) קשיא
 - i) Since רבנן in the ברייתא here say that בעל can be פודה up to עשרה בדמיהן
 - ii) משום דוחקא דציבורא is גיטין in רבנן טעם that תפשוט
- 5) מהרש"א
- a) קשיא
 - i) Be פושט the reverse from ר' שמעון בן גמליאל in our ברייתא
 - ii) Since רשב"ג here says even בעל is פודה only עד כדי דמיהן
 - b) תירוץ
 - i) the איבעיא of the גמרא applies only to רבנן because we've established that in part 2 of the משנה in גיטין the רבנן are מחולק with רשב"ג
 - ii) It follows that no ראי' can be brought to רבנן from a שיטה of ר' שמעון בן גמליאל

תוספות ד"ה רצה אינו פודה ובא"ד לרבנן נמי וד"ה אין בפודין בדף נב:

לשון מהרש"א

בד"ה רצה אינו פודה כו' דלעיל מסקינן תקנו מצוי למצוי דמשמע דפירות ופרקון כו' עכ"ל ולעיל פרש"י מצוי למצוי מזונות תחת מעשה ידיה ואפשר שהתוספות לא רצו לפרש כן דהא דמזונות תחת מעשה ידיה היינו משום דמתזנא מיניה ועוד נראה דגם לפרש"י דפרקון ופירות לא הוה מצוי היינו לגבי מזונות ומעשה ידיה אבל [לגבי] כתובה וקבורה שפיר הוה פירות ופרקון מצוי דלא תקשי עלייהו נמי ואיפוך אנא ודו"ק:

בא"ד לרבנן נמי תקשי פרקון אפרקון שני אף על גב דכדי דמיה כו' וברייתא אחרת כו' עכ"ל אבל אפרקון ראשון לרבנן לא תקשי דהכא קתני עד י' בדמיה והכא קתני עד י' בכתובתה דהא ודאי לאו דוקא י' קתני הכא והכא דליכא שום טעם לשער עד י' וק"ל:

[דף נב עמוד ב] בד"ה אין פודין את השבויין כו' ארישא קאי עכ"ל היינו לפרש"י דלת"ק אינו פודה כלל בפרקון שני ורשב"ג משמע דבא למעט וא"כ ע"כ ארישא קאי אבל לפר"ח יש לקיים דקאי נמי אסיפא דאם רצה פודה יותר מכדי דמיה ומכדי כתובתה ורשב"ג סבר אינו פודה וק"ל:

1) First ברייתא

a) רבנן

i) רישא

(1) נשבית והיו מבקשין ממנו עד עשרה בדמי'

(2) פעם ראשונה פודה

ii) סיפא

(1) מכאן ואילך רצה פודה רצה אינו פודה

b) ר' שמעון בן גמליאל

i) אין פודין את השבויין יותר על כדי דמיהן

2) Second ברייתא

a) רישא

i) נשבית והיו מבקשין ממנו עד עשרה בכתובתה

ii) פעם ראשונה פודה

b) סיפא

i) מכאן ואילך רצה פודה רצה אינו פודה

c) ר' שמעון בן גמליאל

i) אין פודין אלא כנגד כתובתה

3) גמרא

a) קשיא

- i) The רשב"ג are סותר each other for רבנן
 ii) רבנן will later explain why the same קשיא doesn't apply to רבנן
- b) תירוץ
- i) קולי רשב"ג means there are two
 (1) must not be פודה יותר מדמי' בעל (1) as in the first ברייתא
 (2) Nor may he be פודה יותר מכדי כתובתה as in the second ברייתא
- 4) רש"י
- a) רבנן who say in the סיפא of the first ברייתא that
 i) פעם ראשון פודה עד עשרה בדמי'
 ii) מכאן ואילך רצה פודה רצה אינו פודה
- b) And who say in the second ברייתא that
 i) פעם ראשון פודה עד עשרה בכתובתה
 ii) מכאן ואילך רצה פודה רצה אינו פודה
- c) By "מכאן ואילך רצה אינו פודה" mean if בעל is רוצה he needn't be שני פעם שני at all
- d) Note that
 i) It's not clear whether
 (1) "רצה פודה" in the first ברייתא means
 (a) יותר מכדי דמיהן for רצה פודה even
 (b) Or עד כדי דמיהן only רצה פודה
 (2) "רצה פודה" in the second ברייתא means
 (a) יותר מכדי כתובתה for רצה פודה even
 (b) Or עד כדי כתובתה only רצה פודה

שיטת רש"י בפעם שני לרבנן		
רצה פודה מהלך א'	רצה פודה מהלך ב'	רצה אינו פודה
אפילו יותר מדמיהן	עד כדי דמיהן	אינו פודה כל עיקר

- 5) רש"י to תוספות by קשיא to a הקדמה
- a) ברייתא דף מז:
 i) תיקנו מזונותי תחת מעשה ידי'
 ii) ופירקונה תחת פירות
 iii) וקבורתה תחת כתובה

טבלא א' – ברייתא		
מזונות	תחת	מעשה ידי'
פירקונה	תחת	פירות
קבורתה	תחת	כתובה [נדוניא]

- b) רש"י as explained by דף מז: at גמרא

i) שאלה

(1) ואיפוך אנא

(2) Maybe חכמים were מתקן that

(a) פירות to get אשה to the מזונות give בעל

(b) מעשה ידי' to get פירקונה and

טבלא ב' - איפוך אנא לרש"י		
מזונות	תחת	מעשה ידי' פירות
פירקונה	תחת	פירות מעשה ידי'
קבורתה	תחת	כתובה

ii) תשובה

(1) They were מתקן

(a) מצוי למצוי

(i) מעשה ידי' for מזונות

(b) And שאינו מצוי לשאינו מצוי

(i) פירות for פירקונה

טבלא ג' - תירוץ לרש"י		
מזונות [מצוי]	תחת	מעשה ידי' [מצוי]
פירקונה [שאינו מצוי]	תחת	פירות [שאינו מצוי]
קבורתה	תחת	כתובה

c) there as explained by תוספות גמרא

i) ואיפוך אנא of שאלה

(1) Maybe they were מתקן that he's ב'פירקונה to get חייב and כתובה to get קבורה and פירות

טבלא ד' - ואיפוך אנא לתוספות		
מזונות	תחת	מעשה ידי'
פירקונה	תחת	פירות כתובה
קבורתה	תחת	כתובה פירות

ii) תשובה

(1) They were מתקן

(a) מצוי למצוי

(i) פירות for פירקונה

(b) שאינו מצוי לשאינו מצוי

(i) כתובה for קבורה

טבלא ה' - תירוץ לתוספות		
מזונות	תחת	מעשה ידי'
פירקונה [מצוי]	תחת	פירות [מצוי]
קבורתה [שאינו מצוי]	תחת	כתובה [שאינו מצוי]

6) תוספות

a) רש"י to קשיא

i) מצוי is פירקונה that תוספות for טבלא ה' in גמרא of the תירוץ from משמע It's

ii) And presumably the reason is that בעל needs to be פודה more than once

7) מהרש"א

a) קשיא

- i) We've established that רש"י in ג' טבלא says for the תירוץ of the גמרא there that שאינו מצוי is פרקונה
- ii) Why doesn't תוספות accept the מהלך of רש"י and in this way resolve the קשיא here of תוספות to רש"י

b) First תירוץ

- i) For רש"י the גמרא in ב' טבלא at אנה ואיפוך asks that
 - (1) מתקן were חכמים to say that
 - (2) מעשה ידי' to get פירקונה and פירות to get מזונות to give בעל that
- ii) תחת מעשה is מזונות that מסתבר because it's more דוחק מהלך is this says תוספות since ידי' she gives her בפשיטות as if it were תשלומין for his מזונות

c) Second תירוץ

i) This is the order of רש"י for שאינו מצוי and מצוי

טבלא ו' - סדר של מצוי ואינו מצוי			
רש"י	מצוי הרבה	מצוי לא הרבה	לא מצוי כלל
	מעשה ידי' ומזונות	פירות ופרקונה	כתובה וקבורה

ii) And this is how רש"י understands the תירוץ of the גמרא

טבלא ז' - תירוץ לרש"י לפי מהרש"א		
מזונות [מצוי הרבה]	תחת	מעשה ידי' [מצוי הרבה]
פירקונה [מצוי לא הרבה]	תחת	פירות [מצוי לא הרבה]
קבורתה [אינו מצוי]	תחת	כתובה [אינו מצוי]

iii) Here's proof

(1) if כתובה וקבורה were on the same level of שאינו מצוי as פירות ופרקון

(2) then

(a) after the גמרא asked אנה ואיפוך as understood by רש"י in ב' טבלא

טבלא ב' - איפוך אנה לרש"י		
מזונות	תחת	מעשה ידי' פירות
פירקונה	תחת	פירות מעשה ידי'
קבורתה	תחת	כתובה

(b) and after the גמרא then answered as in ג' טבלא

טבלא ג' - תירוץ לרש"י		
מזונות [מצוי]	תחת	מעשה ידי' [מצוי]
פרקונה [שאינו מצוי]	תחת	פירות [שאינו מצוי]
קבורתה	תחת	כתובה

(c) The גמרא should then have asked אנה ואיפוך as in ד' טבלא for תוספות

טבלא ד' - ואיפוך אנא לתוספות		
מזונות	תחת	מעשה ידי
פרקונה	תחת	פירוח כתובה
קבורתה	תחת	פתובה פירות

iv) It follows that

(1) רש"י agrees that פרקונה is מצוי relative to כתובה and קבורתה

(2) And

(a) the קשיא of תוספות to רש"י here applies both to the שיטה of רש"י at דף מז: and to the שיטה of תוספות at דף מז:

(b) since פירקונה is at least somewhat מצוי for both שיטות

8) תוספות

a) רבינו חננאל of שיטה

i) "מכאן ואילך רצה פודה רצה אינו פודה" say רבנן when

ii) they don't mean that בעל needn't be פודה at all

iii) Instead

(1) רבנן in the first ברייתא mean that

(a) If רצה he can be פודה for יותר מכדי דמי

(b) If רצה לא he needn't be פודה for יותר מכדי דמי

(c) But he needs to be פודה at כדי דמי

(2) רבנן in the second ברייתא mean that

(a) If רצה he can be פודה for יותר מכדי כתובתה

(b) If רצה לא he needn't be פודה for יותר מכדי כתובתה

(c) But he needs to be פודה at כדי כתובתה

שיטת רש"י בפעם שני לרבנן		
רצה פודה מהלך א'	רצה פודה מהלך ב'	רצה אינו פודה
אפילו יותר מדמיהן	עד כדי דמיהן	אינו פודה כל עיקר

שיטת ר"ח בפעם שני לרבינו חננאל	
רצה פודה	רצה אינו פודה
אפילו יותר מדמיהן	יותר מדמיהן ברם חייב לפדות בדמיהן

b) Note that

i) this מהלך avoids the קשיא of תוספות to רש"י from דף מז:

ii) because it holds that פירקונה in fact counts as מצוי

c) ר"ח to קשיא

i) קשיא

(1) Since for פעם שני

- (a) The first ברייתא says בעל needn't be פודה for more than כדי דמיל
- (b) While the second ברייתא says he needn't be פודה for more than כדי כתובתה
- (2) the גמרא should have asked also for רבנן that there is a סתירה between the first ברייתא and the second ברייתא
- (3) And the גמרא should have answered that for רבנן too there are תרי קולי
- 9) מהרש"א
- a) קשיא
- i) Why doesn't תוספות ask that both for רש"י and רבינו חננאל there's a סתירה for פעם ראשונה חיוב פדיון רבנן
- (1) Because
- (a) עשרה בדמיל 'א ברייתא says he's פודה up to
- (b) עשרה בכתובתה 'ב ברייתא says he's פודה up to
- b) תירוץ
- i) לאו דוקא עשרה בכתובתה and עשרה בדמים
- ii) Because there's no סברא to support either מהלך
- 10) עמוד ב' on ד"ה אין פודין at תוספות
- a) Note that מהרש"א will be מבאר this תוספות below
- b) שאלה
- i) Part 1
- (1) רשב"ג
- (a) יתר על כדי דמיהן for פדיל' no that קולי the two sets out who and יתר על כתובתה for פדיל' no that
- (b) Is certainly רישא that for רישא רבנן with מחולק who say in the רישא that for פעם ראשונה he's כדי עשרה בכתובתה or עשרה בדמיהן until פודה
- ii) Part 2
- (1) But does רשב"ג also disagree with רבנן in the סיפא when they say for פעם רצה פודה רצה אינו פודה that שני
- c) תשובה
- i) He disagrees with רבנן only in the רישא
- 11) מהרש"א – of ביאור תוספות
- a) רצה אינו פודה that סיפא רבנן in the סיפא of רש"י who says for רש"י תוספות refers to the שיטה that רצה אינו פודה together means בעל needn't be פודה
- b) שאלה
- i) How does רש"י understand רצה פודה for פעם שני

ii) Does רש"י follow מהלך א' or מהלך ב'?

שיטת רש"י בפעם שני' לרבנן		
רצה אינו פודה	רצה פודה מהלך ב'	רצה פודה מהלך א'
אינו פודה כל עיקר	עד כדי דמיהן	אפילו יותר מדמיהן

c) תשובה

i) רש"י might mean that רש"י follows מהלך ב' so that

- (1) For the first ברייתא the בעל is פודה at כדי דמיהן but not for more
- (2) For the second ברייתא the בעל is פודה at כדי כתובתה but not for more

שיטת רש"י בפעם שני' לרבנן		
רצה אינו פודה	רצה פודה מהלך ב'	רצה פודה מהלך א'
אינו פודה כל עיקר	עד כדי דמיהן	אפילו יותר מדמיהן

ii) It follows that

- (1) ר' שמעון בן גמליאל isn't מחולק with רבנן in the סיפא of the two ברייתות
- (2) Since רשב"ג in רבנן פעם שני' have the same limits as רשב"ג

d) While for the שיטה of חננאל רבינו

שיטת ר"ח בפעם שני' לרבינו חננאל	
רצה אינו פודה	רצה פודה
יותר מדמיהן ברם חייב לפדות בדמיהן	אפילו יותר מדמיהן

i) That for רבנן in the סיפא the words "רצה פודה" mean

- (1) for the first ברייתא that he can be פודה at יותר מכדי דמיהן
- (2) for the second ברייתא that he can be פודה at יותר מכדי כתובתה

ii) it follows that

- (1) רשב"ג in the first ברייתא disagrees also with רבנן both in the רישא and the סיפא of that ברייתא
- (2) רשב"ג in the second ברייתא disagrees also with רבנן both in the רישא and the סיפא of that ברייתא

דף נב:

תוספות ד"ה אין פודין

ד"ה See the prior

תוספות ד"ה תטרוף ממשעבדי

לשון מהרש"א

בד"ה תטרוף ממשעבדי כו' אף על פי דידע גם המקשה דירתון תנן אלא כו' עכ"ל דאי הוה ס"ד דמקשה כמ"ד לקמן דיסבון תנן לא הוה קמקשה דתטרוף ממשעבדי דהא קושטא הכי הוא למ"ד דיסבון תנן דטרפא ממשעבדי אלא דע"כ דהוה ידע גם המקשה דירתון תנן ולא גבי ממשעבדי אלא דהוה קשיא ליה אמאי לא תגבי ממשעבדי כיון דככתובה שויוה רבנן ומאי קמתרין ליה ירתון תנן אלא דאית לן למימר שהשיב לו ברמז בלשון קצר דחכמים לא רצו לתת כו' כמ"ש התוס' ודו"ק:

1) הקדמה

- a) There is no נכסים משועבדים from יורשים to ירושה
 - i) namely from מוריש that the נכסים had sold
- b) An אשה is גובה her כתובה from נכסים משועבדים
- c) A חוב is גובה his חוב from נכסים משועבדים
- d) For כתובת בנין דכרין
 - i) If the משנה uses יסבון it follows that the יתומים count as a חוב בעל who's גובה from נכסים משועבדים
 - ii) If the משנה uses ירתון the יתומים count as יורשין who aren't גובה from נכסים משועבדים
- e) An אשה is גובה her כתובה only from קרקעות

2) גמרא

- a) שאלה
 - i) Why is there no גבי' of דכרין from מטלטלין כתובת בנין דכרין
- b) תשובה
 - i) סתם כתובה to a כתובת בנין דיכרין compared רבנן
 - ii) "ככתובה שויוה רבנן"
 - iii) And an אשה can't be גובה her כתובה from מטלטלין
- c) שאלה
 - i) Why is there no גבי' of דיכרין from קרקעות משועבדים כתובת בנין דיכרין
- d) תשובה
 - i) ירתון תנן

3) מהרש"א as explained by תוספות

- a) קשיא
 - i) The מקשן must have realized that ירתון תנן

- ii) Because if the מקשן thought that יסבון תנן he would have held that in fact גובין ממשעבדי
- b) תירוץ
 - i) Even though the מקשן realized that ירתון תנן
 - ii) he still asked that there ought to be גביי' from משעבדי
 - (1) Because the מקשן thought that רבנן ככתובה שויה רבנן
 - (a) Not only to avoid גביי' from מטלטלין
 - (b) But also to permit גביי' from משועבדים
- c) קשיא
 - i) Then why is it enough for the תרצן explain that there is no גביי' from משועבדים because ירתון תנן
- d) תירוץ
 - i) The תרצן uses ירתון תנן as a קצר לשון קצר to say that
 - (1) דין כתובה a כתובת בנין דכרין gave חכמים
 - (a) only to avoid גביי' from מטלטלין
 - (b) and not for the additional purpose of ignoring the word ירתון to permit גביי' from משועבדים

דף נג.

גמרא האי נמי תקנתא דרבנן

לשון מהרש"א

[דף נג עמוד א] גמרא האי נמי תקנתא דרבנן הוא כו' לכאורה כתובת בנין דיכרין תקנתא דרבנן הוא כדי שיקפוץ כו' אבל שיתן אדם לבתו להשיאה כבנו דאורייתא הוא כדדרשי לעיל מוקחו לבניכם נשים וגו' ואפשר דאין זה אלא סמך בעלמא ותקנתא דרבנן היא דמה שיתן האדם לבתו להשיאה לא מקרי מעביר נחלה וק"ל:

- 1) דף נב: at גמרא
 - a) יקפוץ אדם ויכתוב לבתו כבנו so that כתובת בנין דכרין of דין מתקן were רבנן
 - b) קשיא
 - i) מדאורייתא Since
 - (1) כותב נכסים לבתו אב weren't if (1)
 - (2) נכסים these יורש would have been בן (2)
 - ii) How can עבורי אחסנתא from בת to בן be מתקן a תקנה that causes רבנן
 - c) תירוץ
 - i) Based on the פסוק of קחו נשים וגו' it's a דין דאורייתא that אב can give נכסים to בת to encourage ליקוחין
 - ii) were then דכרין בנין כתובת מתקן so that an אב in fact be יקפוץ to be כותב were רבנן ליקוחין נכסים to encourage
- 2) דף נג. at גמרא
 - a) It's a תקנתא דרבנן that אב can give נכסים to בתו
- 3) מהרש"א
 - a) קשיא
 - i) We just established that
 - (1) Although כתובת בנין דכרין is a תקנתא דרבנן
 - (2) That אב can give נכסים to בת is דאורייתא to encourage ליקוחין
 - b) תירוץ
 - i) The אסמכתא from לימוד is only an קחו נשים
 - ii) It's רבנן who permit עיבורי אחסנתא to encourage ליקוחין by being כותב נכסים לבתו כבנו
 - iii) And it's also רבנן who went further and were דכרין בנין כתובת מתקן so that an אב should in fact be יקפוץ to be כותב נכסים to encourage ליקוחין

תוספות ד"ה ותיבעי לך

לשון מהרש"א

תוס' בד"ה ותיבעי לך כו' נראה לר"י לפרש כו' מוחלת מיבעיא דפשיטא דלית לה כו' עכ"ל דלפי הנראה מפרש"י כ"ש מוחלת דלאו אנוסה דמיבעיא לן למימר הכי דפקעה זכותה ולא דפשיטא להו אבל התוס' לא נראה להו לפרש כן דאכתי תקשי ותיבעי לך מוחלת שהוא דבר המצוי יותר ונימא לאידך גיסא דהשתא מוחלת דסלקא דעתך למימר דלא פקעה זכותה ומבעיא לך כ"ש במוכרת דאנוסה דמבעיא לך הכי דלא פקעה זכותה ועוד דלא נראה להו לפרש דמוחלת נמי מבעיא ליה לרב יימר דא"כ תקשי לרבא דמעיקרא בעי למימר ותיבעי לך נמי מוחלת ולקמן פשיטא ליה במוחלת ולא קאמר ביה דהדר פשטה כדקאמר גבי מוכרת לבעלה אבל להאי פירושא שכתבו דמוחלת השיב לו רב יימר דפשיטא ליה מהאי טעמא דלא אנוסה ניחא דמעיקרא לא אסיק רבא אדעתיה האי טעמא [קאמר] שפיר ותיבעי לך מוחלת אבל לבתר דשמע מרב יימר במוחלת דפשיטא ליה מהאי טעמא דלא אנוסה קבלה מיניה רבא ולא מיבעיא ליה נמי אלא במוכרת לבעלה ודו"ק:

1) גמרא

- a) בעי מיני' רב יימר סבא מרב נחמן
 - i) If an אשה sells her כתובה to her husband
 - ii) is she also מפסיד her דכרין כתובת בנין דכרין
- b) רב יימר סבא to רבא by קשיא
 - i) You should have asked whether an אשה who is מוחלת her כתובה is מפסיד her כתובת בנין דכרין
 - ii) Because מחילה of a כתובה is more מצוי than מכירה
- c) רב יימר סבא of תירוץ to the הקדמה
 - i) Note this difference between מכירה of a כתובה and מחילה of a כתובה
 - (1) For מכירה it's possible that זוזי אנוסה and that the מכירה was רעה בעין רעה
 - (2) For מחילה there is no זוזי אנוסה and it's less likely that the אשה acted רעה בעין רעה
 - ii) It follows that it's more מסתבר for מחילה than for מכר that the אשה was also כתובת בנין דכרין מפסיד
- d) רב יימר סבא of תירוץ
 - i) "השתא מוכרת קמיבעיא לי דאע"ג דאיכא למימר זוזי אנוסה [ודמכרה בעין רעה]
 - ii) מוחלת מיבעיא"

2) רב יימר סבא of תירוץ of the ביאור – רש"י

- a) רב יימר סבא in fact asked his איבעיא for מוחלת as well as for מחילה
- b) רב יימר סבא mentioned מוכרת in his איבעיא to teach the רבותא that

- i) His מוכרת that she might be מפסיד her דכרין בנין כתובת applies even to
- ii) where it's more likely that she acted רעה בעין רעה and wasn't מפסיד her כתובת בנין דכרין
- 3) רב יימר סבא of the תירוץ of תוספות – תוספות
- a) רב יימר סבא already knew that מוחלת is מפסיד her דכרין בנין כתובת because she's not מוחלת בעין רעה
- b) It's only for מוכרת that רב יימר סבא is מיבעיא whether it's possible that she's not מפסיד because she sells רעה בעין רעה
- 4) גמרא of the המשך
- a) רבא later says
- i) It's a פשיטות that if an אשה is מוחלת her כתובה she's also מפסיד her כתובת בנין דכרין
- 5) מהרש"א
- a) שאלה
- i) Why doesn't תוספות accept the שיטה of רש"י that רב יימר סבא asks his איבעיא for מוחלת as well as for מוכרת
- b) First תשובה
- i) Part 1
- (1) We've established that מוחלת is more מצוי than מוכרת
- (2) So
- (a) if רב יימר סבא asks his איבעיא also for מוחלת
- (b) he should have mentioned מוחלת in his איבעיא because it's more מצוי
- ii) Part 2
- (1) קשיא
- (a) But רש"י has already explained that רב יימר סבא sets out his איבעיא for מוכרת to teach the חידוש that she might be מפסיד her דכרין בנין כתובת even when she acts רעה בעין רעה
- (2) תירוץ
- (a) רב יימר could have accomplished
- (i) asking his איבעיא for מוחלת that's מצוי
- (ii) and at the same teach the חידוש that she might be מפסיד her כתובת בנין דכרין even when she acts רעה בעין רעה
- (b) If רב יימר had asked his איבעיא this way: Is an אשה **not** מפסיד her כתובת בנין דכרין in the case of מוחלת that's מצוי

(c) Because this wording would have implied that מכל שכן there's an איבעיא whether she isn't מפסיד her דוכרין כתובת בנין דיכרין if she's מוכרת and possibly acts רע בעין רע

c) Second תשובה

i) We've established that רבא in the מסקנא is פושט that מוחלת is מפסיד her כתובת בנין דכרין

ii) Now

(1) For שיטת תוספות

(a) we can understand

(i) ותיבעי לי' מחילה רבא asked why

(ii) although he himself is later פושט that מוחלת is מפסידה

(b) namely

(c) when he heard the explanation by רב יימר סבא he agreed with רב יימר כתובת בנין דכרין מפסידה מוחלת סבא that

(2) but for רש"י

(a) who says that

(i) After רבא asked מוחלת ותיבעי לי'

(ii) רבא told רב יימר that in fact he's also מיבעי' whether מוחלת is מפסידה

(b) Why did רבא change his mind and decide that מוחלת is מפסידה

d) קשיא

i) Maybe הדר פשטה for no specific reason that's mentioned in the גמרא

e) תירוץ

i) This isn't מסתבר because

(1) the גמרא says for רבא that הדר פשטה for a different איבעיא that's not relevant here

(2) but the גמרא doesn't say הדר פשטה for מוחלת

תוספות ד"ה שאין אני

לשון מהרש"א

בד"ה שאין אני כו' ומיהו ב"ש אית להו כו' אפילו לגרע כחה וקי"ל כוותיה דהא כו' עכ"ל דהך דבפרק האשה שנפלו דקאמר מאן שמעת להו דאית ליה היינו אפילו לגרע כי הכא והא דקי"ל כוותייהו דב"ש אפילו לגרע צ"ל להאי תירוץא נמי כמ"ש לעיל דאיכא תנאי נמי בפרק המקבל דדרשי לשון הדיוט אפילו לגרע והלל הזקן דחשיב התם לית ליה אלא לייפות ודו"ק:

1) הקדמה

- a) This table summarizes various סוגיות where בית הלל and בית שמאי deal with whether דורשין מדרש כתובה
- b) The meaning of דורשין מדרש כתובה and the facts in each סוגיא aren't relevant

תנאים אחרים	הלל הזקן	ב"ה	ב"ש	ברייתא	לייפות או לגרע		
				דורשין דהלכה כב"ש אפילו לגרע	לגרע כחה	סוגיא דידן	1
		הודו לב"ש בליפות כחו	דורשין		ליפות כחה	פרק האשה שלום ביבמות	2
		אין דורשין	דורשין		לגרע	האשה שנפלו	3
דורשין משום דאית להו הלכה כב"ש אפילו לגרע	הודה לב"ש בליפות כחו ולכן לא פליגי ב"ה עלי'				ליפות כחה	ריש המקבל	4

2) מהרש"א at תוספות "אי נמי" as explained by

- a) Part 1
 - i) See line 3 on the סוגיא in פרק האשה שנפלו where
 - (1) to be דורש מדרש כתובה is to be מגרע the כח of the אשה
 - (2) And דורש מדרש כתובה בית הלל aren't while דורש מדרש כתובה בית שמאי are
 - ii) At a minimum this proves that דורש מדרש כתובה בית הלל aren't to be מגרע כחה
- b) Part 2
 - i) see line 1 in the table on our סוגיא where
 - (1) to be דורש מדרש כתובה is to be מגרע the כח of the אשה
 - (2) And the גמרא says that דורש מדרש כתובה we're להלכה
 - ii) So that it must be that the הלכה is שמאי even לגרע כחה כבית שמאי
- c) Part 3
 - i) שאלה
 - (1) How does this fit with the כלל that הלל אינה משנה בית שמאי במקום בית הלל
 - ii) תשובה
 - (1) The דין of דורשין מדרש כתובה is an exception from this rule

(2) Because in line 4 in פרק המקבל there are many תנאים – including הלל הזקן – who are דורש מדרש כתובה

iii) קשיא

(1) In line 4 in פרק המקבל to be דורש מדרש כתובה is to be מיפה כחה דאשה

(2) So there is no ראי that the תנאים are דורש מדרש כתובה even לגרע כחה

iv) תירוץ

(1) You're right that there's no ראי from המקבל on a case of כחה מגרע

(2) But we still assume that the תנאים there – except for הלל הזקן as we'll prove below – would say that דורש מדרש כתובה even where there is a כחה גרעון

d) Part 4

i) See line 2 in the table for a סוגיא in יבמות where

(1) To be דורש מדרש כתובה is to be מיפה כחה דאשה and בית הלל are מודה to בית דורשין מדרש כתובה שמאי

(2) Now

(a) it must be that בית הלל were מודה only in a case of ליפות כחה

(b) because we've established in line 3 for the גמרא in שנפלו האשה that בית הלל say דורש מדרש כתובה אין דורשין מדרש כתובה where to be דורש מדרש כתובה would be מגרע כחה דאשה

ii) note that

(1) to avoid a מחלוקת between הלל הזקן and בית הלל

(2) it must be that

(a) although

(i) הלל הזקן says דורש מדרש כתובה in פרק המקבל in line 4 where to be מיפה כחה דאשה is to be דורש מדרש כתובה

(ii) And we've established that the other תנאים in פרק המקבל would say לגרע כחה דאשה even דורשין מדרש כתובה

(b) Still

(i) הלל הזקן himself says דורש מדרש כתובה only for the actual facts in פרק המקבל

(ii) Namely where to be דורש מדרש כתובה is to be מיפה כחה דאשה

דף נג:

תוספות ד"ה אלמנה

לשון מהרש"א

[דף נג עמוד ב] בתוס' בד"ה אלמנה בבית כו' דקסבר ארוסה יש לה מזונות ואם תאמר א"כ אמאי נקט אלמנה כו' עכ"ל יש לדקדק דאימא לפ"ה דבאירוסין נמי דיש לה מזונות היינו דוקא בנתאלמנה אבל בלא נתאלמנה אין לה מזונות וכרב דסבר דאין לה מזונות רק עד שתתארס וי"ל דכיון דלרב אירוסין מפקיע מידי מזונות כמו נשואין שוב כשנתאלמנה נמי מן האירוסין אין לה מזונות כמו בנשואין דאין לחלק ביניהם בנתאלמנה דוקא אבל לפי ר"ת מצינן למימר שפיר כרב דארוסה אין לה מזונות ובנתאלמנה בבית אביה יש לה מזונות אפילו בנשואה ודו"ק:

- 1) הקדמה
 - a) מזין בת אשתו while he's alive has no חיוב to be אב
 - b) נכסי אב from מזין בת אשתו his יורשין must be מיתת אב
- 2) גמרא
 - a) אשתו until מזין בת אשתו says that the יורשין must be רב or becomes a בוגרת
 - b) בוגרת is נשאת בת אשתו says the חיוב continues until לוי
- 3) ברייתא
 - a) "אלמנה בבית אביה" if she is an מזין בת אשתו must be יורשין
- 4) תוספות as explained by רש"י
 - a) "אלמנה בבית אביה" means an אלמנה who's אביה because בעלה died while she was still an ארוסה
 - b) The ברייתא follows the שיטה of לוי and teaches that
 - i) דין מזונות מן האירוסין who has a אלמנה מן הנשואין
 - ii) But there's no מזונות מן הנשואין for דין מזונות
 - iii) because
 - (1) דין מזונות from נפקעה אלמנה מן האירוסין (1)
 - (2) But
 - (a) נשאת when she was דין מזונות from נפקעה מן הנשואין an
 - (b) דין מזונות from נפקעה even after she was דין מזונות and she can't return to
- 5) תוספות
 - a) קשיא
 - i) Why does the ברייתא teach that נתארסה has a מזונות דין once she's אלמנה

- ii) When we've established for לוי that she has a מזונות as an ארוסה even if she's not נתאלמנה
- b) The מהרש"א תירוצין in תוספות aren't relevant for this
- 6) מהרש"א
 - a) קשיא
 - i) Maybe the ברייתא follows the שיטה of רב that there's no מזונות once she's נתארסה
 - ii) And the ברייתא teaches that
 - (1) If she's נתאלמנה while she was an ארוסה she returns to her מזונות דין
 - (2) Because an אשה who was נפקעה from מזונות דין **does** return to מזונות דין
 - b) תירוץ
 - i) Can't be
 - ii) Because
 - (1) for רב there is no difference for מזונות דין between an ארוסה and a נשואה
 - (2) and
 - (a) if the ברייתא agrees with רב and teaches that an ארוסה who was נפקעה from מזונות can return to מזונות if she becomes an אלמנה
 - (b) The ברייתא should have said that the same דין applies to a נשואה
- 7) מהרש"א תוספות of המשך
 - a) רבינו תם of שיטה
 - i) אלמנה בבית אביה means an ארוסה or a נשואה who was נתאלמנה while אביה was still בחיים
 - ii) now
 - (1) the ברייתא follows the שיטה of רב and isn't מחלק between ארוסה and נשואה
 - (2) And teaches that
 - (a) both נשים have a מזונות דין when אב later dies
 - (b) because we've established that there's no מזונות דין so long as אב is בחיים
 - (c) so until the moment they became אלמנות there was no הפקעה from a דין they'd otherwise have had

דף נד.

תוספות ד"ה לית הלכתא

לשון מהרש"א

[דף נד עמוד א] תוס' בד"ה לית הלכתא כו' קשיא דשמואל אדשמואל לרב ענן כו' עכ"ל רב נחמן נמי משמיה דשמואל קאמר ליה אלא דנקטו רב ענן דמלתיה דרב נחמן לא מיפרשא אלא במלתיה דרב ענן כדקאמר לדידי מיפרשא כו' וברא"ש לא הזכיר לרב ענן ע"ש ודו"ק:

1) גמרא

a) שמואל of מימרא mentions רב נחמן

b) מימרא this מפרש is רב ענן

2) מהרש"א

a) "מימרא דשמואל" instead of "מימרא דשמואל אליבא דרב ענן" as refers to the תוספות אליבא דרב נחמן

b) Because רב ענן was מפרש the מימרא and it's through רב ענן that we understand what שמואל means

הדרן עלך נערה שנתפתתה